za zážitky
do věnných měst

Volnočasový **magazín** 2021

KRÁLOVSKÁ VĚNNÁ MĚSTA

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM · HRADEC KRÁLOVÉ · CHRUDIM · JAROMĚŘ · MĚLNÍK · NOVÝ BYDŽOV · POLIČKA · TRUTNOV · VYSOKÉ MÝTO

Letní magazín královských věnných měst vás provede devíti osobitými městy, která v minulosti čeští králové věnovali svým manželkám. Jejich bohatá historie, autentická atmosféra, malebné okolí i zázemí pro rozmanité a dostupné aktivity je činí ideálním cílem výletů i v těchto nevyzpytatelných časech. Nechejte se inspirovat k vycházkám nebo cyklovýletům do míst, kde se nebudete tísnit s davy turistů, vezměte s sebou děti, poznejte místní pověsti i tradiční gastronomické pochoutky, vydejte se objevovat dosud neobjevené. Královská věnná města nabízejí mnohem víc, než si dokážete představit. Přijeďte se přesvědčit!

vennamesta.cz

KRÁLOVSKÁ VĚNNÁ MĚSTA jsou přímo pokladnicí tipů na zážitky, a to i v této složité době. Poznávání památek a historie, malebná zákoutí i jedinečná architektura, naučné, městské nebo pohádkové stezky, parky, zahrady i místa, kde se můžete v horkých dnech osvěžit, pestrá síť turistických tras i cyklostezek a příroda doslova na dosah - to je atraktivní a současně všem dostupná pozvánka k jejich návštěvě v letošní sezoně.

Na následujících stranách vás čekají náměty a tipy, kam se v jednotlivých městech a jejich okolí vydat, jak trávit čas venku, s dětmi a bez větších výdajů. Uprostřed magazínu najdete mapu s vyznačenými cyklo výlety, kterou případně můžete vyjmout a používat na cestách i samostatně.

Ke každému městu patří i zajímavá pověst a také tradiční pokrm. Kulinářskou inspiraci v podobě slaných a sladkých dobrot najdete v Receptech královských chutí. Peciválky z Nového Bydžova, Horácký krupičník z Chrudimi, Bramborový dort ze Dvora Králové nad Labem, Podřipské karásky z Mělnicka, Svojanovská játra s bramboráčky, Duhový pstruh z Loučné, Hradecké čokoládové dortíčky, Královnin losos v balíčku, který chutná Jaroměřským nebo Trutnovské švestkové buchty – jeden lákavější název než druhý, viďte? A věřte, že pokud je vyzkoušíte, určitě to ještě podnítí vaši zvědavost, jakže to v těch královských městech vlastně vypadá.

Závěr magazínu potěší ty, kdo rádi soutěží. Letní soutěž o lákavé ceny se tentokrát týká významných zvonů v jednotlivých městech.

VĚNNÁ MĚSTA

byla důležitým zdrojem příjmů, respektive důchodů českých královen. Z měst se vybíralo tzv. šošovné neboli daň, která se královnám odváděla dvakrát ročně. Hradec Králové, Chrudim a Vysoké Mýto daroval Elišce Rejčce Václav II. v letech 1304–1305, její druhý manžel jí v roce 1307 věnoval Poličku a ve stejném roce získala Jaroměř od svého tchána Albrechta I. Habsburského. V roce 1400 byla připsána další města Trutnov, Dvůr Králové nad Labem a Mělník tentokrát Žofii Bavorské jejím mužem Václavem IV., poslední město s přídomkem věnné je Nový Bydžov, který byl věnován v roce 1569 Maxmiliánem II. Marii Španělské.

Města byla pro královny místem zábavy, stejně jako útočištěm, kam se uchylovaly v těžkých chvílích. Hradec Králové si například zvolily za své sídlo Eliška Rejčka a Eliška Pomořanská, v Mělníku pobývala Barbora Celská a Johana z Rožmitálu. Královny se v několika případech přímo zasloužily o rozvoj města, Eliška Rejčka nechala vybudovat Katedrálu Svatého Ducha v Hradci Králové, Žofie Bavorská nechala dostavět arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi a trojlodí chrámu svatého Jana Křtitele ve Dvoře Králové nad Labem.

Historická tradice někdejší daňové povinnosti vůči královnám vdovám se v současnosti proměnila ve společné úsilí přibližovat tato města milovníkům historie, kultury, vyznavačům sportu, pěším i cykloturistům.

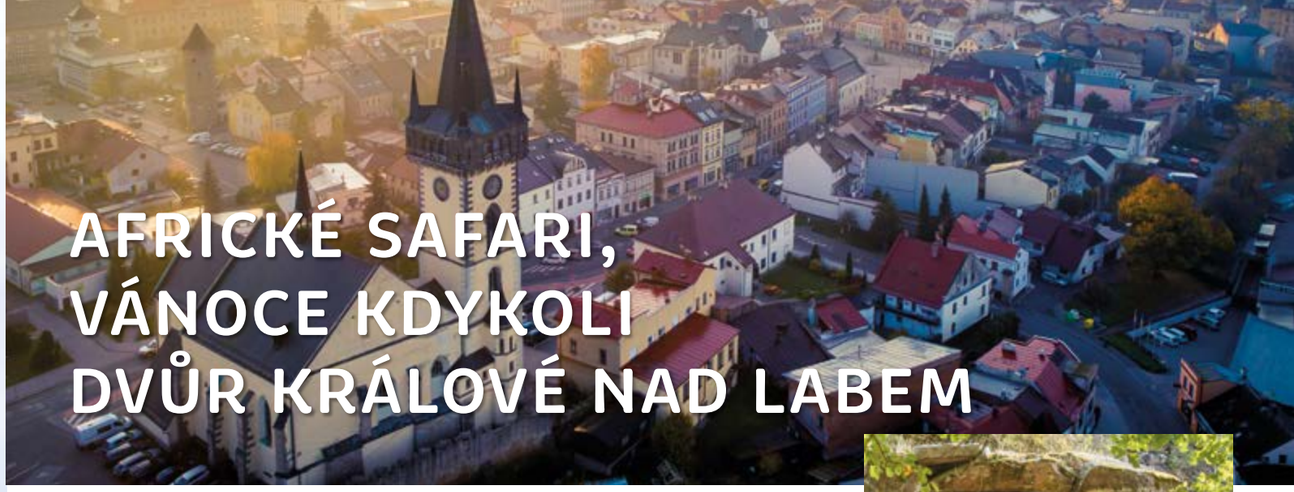

AFRICKÉ SAFARI, VÁNOCE KDYKOLI DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

KRÁLOVSKÉ MĚSTO MALEBNÉHO PODKRKONOŠÍ JE VYHLÁŠENO JEDNOU Z NEJVĚTŠÍCH A NEJKRÁSNĚJŠÍCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD. TO ALE ZDALEKA NENÍ JEDINÝ „POKLAD“, KTERÝ TU NALEZNETE. ZA SKUTEČNÝM POKLADEM SE TADY DOKONCE MŮŽETE VYDAT. OPRAVDU! DOBRODRUŽNÁ HRA PO STOPÁCH POKLADU KRÁLOVÉDVORSKÉHO JE URČENA PRO CELOU RODINU A POZNÁTE S NÍ (A S MAPOU V RUCE) MĚSTO TÍM NEJZÁBAVNĚJŠÍM ZPŮSOBEM. POKUD ZVLÁDNETE ROZŠIFROVAT TŘINÁCT ÚKOLŮ, POKLAD JE VÁŠ.

Zábavné online stezky vymysleli i studenti místního gymnázia. Pro rodiny s dětmi připravili stezku Safari ve městě, místa opomíjená turisty pak přibližuje stezka nazvaná Se Zábojem po stopách rukopisu. Kdo má rád historii, jistě ocení Městský památkový okruh. Na sedmi zastaveních seznamuje s významnými památkami i dějinami města, mezi nimi například s kostelem sv. Jana Křtitele, z jehož věže je výhled na celé město. Určitě nevynechejte ani městské muzeum. Krom jiného přibližuje zdejší krásná tradiční řemesla: výrobu vánočních ozdob, perlařství nebo textilní tisk.

Příhodné místo pro odpočinek nebo piknik najdete buď přímo v centru města, v parku Schulzovy sady nebo v nedalekém barokním areálu Žireč. Zámecký park, bylinková zahrada s více než třísetletou tradicí, kostel sv. Anny s unikátní zvonkohrou, Café Damián nebo úžasně vybavené cyklomuzeum – snad největší ve střední Evropě, to vše na vás v žirečském areálu čeká. A začíná zde i naučná stezka, která vás provede blízkým okolím – osm zastavení, krásné sochy i zajímavé budovy.

A jen kousek odsud další klenot, který nesmíte vynechat – hospitál Kuks. Původně lázeňský komplex i místo odpočinku vysloužilých vojáků vás dozajista okouzlí. Čím? Genius loci tohoto místa, rukopis hraběte Šporka, barokní architektura a sochy Matyáše Bernarda Brauna, bylinková zahrada, lékárna,… A když už tady budete, určitě si zajděte i na Braunův Betlém (zavede vás tam naučná stezka Půjdem spolu do Betléma). Vidět vrchol českého baroka v přírodě – do skal vytesanou galerii soch Matyáše Bernarda Brauna, jak bojuje se zubem času, je zážitek.

Blízké okolí Dvora Králové nad Labem nabízí daleko víc. V krásném zalesněném údolí Labe pohádkovou přehradu Les Království, kde můžete vyrazit i po naučné stezce, přírodní památku Čertovy hrady nebo Zátlucké rybníky. Tam to sice na koupání není, ale posezení v altánku i klidné prostředí městských lesů jsou osvěžující. A pokud vás to přece jen táhne k vodě, vyrazte na půvabné Tyršovo koupaliště. Plovárna s pohodovou atmosférou třicátých let minulého století leží v malebném a klidném prostředí.

Jak soška panny Marie zachránila město

Ve třicetileté válce, kdy Švédové projížděli naší vlastí a všude šířili hrůzu, chtěli vyplenit i Dvůr. Věřící se za záchranu města modlili u sošky Panny Marie, kterou přinesla a postavila na most přes Labe dívka Marie Dobrotová. Když se k mostu blížila švédská vojska, obyvatelé města se uzavřeli za hradbami a u sochy zůstala pouze dívka Marie. Než k ní však vojáci přijeli blíž, utekla jim. Jejich hejtmana to rozzlobilo a ze vzteku sekl sochu šavlí do pravého spánku. V tu chvíli se spustila tak hustá mlha, že jeden neviděl na druhého a ve strachu a zmatku prchli z města. Dívka vzala rozseklou sochu a donesla ji do města, kde všem pověděla o události na mostě. Královédvorští měšťané rozhodli, že sošku z vděčnosti umístí do kostela a 21. listopad bude ve městě slaven jako svátek. Socha stojí na hlavním oltáři kostela sv. Jana Křtitele.

Zdroj: Lenka Antošová

ZELENÁ OÁZA HRADEC KRÁLOVÉ

ENCYKLOPEDIE ARCHITEKTURY POD ŠIRÝM NEBEM NEBO SALON REPUBLIKY, TAK BÝVÁ VÝCHODOČESKÁ METROPOLE OZNAČOVÁNA. PROLÍNÁNÍ NÁDHERNÉ ARCHITEKTURY S VODOU PLYNOUCÍ V REGULOVANÝCH ŘÍČNÍCH KORYTECH, I DŮMYSLNÉ STŘÍDÁNÍ OSVĚŽUJÍCÍ ZELENĚ JSOU IDEÁLNÍM PROSTŘEDÍM PRO LETNÍ POZNÁVÁNÍ MĚSTA.

Vhod přijdou tematické vycházky: čtyři okruhy jsou připraveny pro fanoušky architektury, další se zaměřují například na věže, parky, mosty, historické školy, hodiny či sluneční hodiny. Nechybí ani atraktivní objevitelská trasa po stopách hradeckých lvů, která baví i děti. Vězte, že v žádném jiném městě tolik lvů nenajdete! Vyberte si svou trasu na www.hradeckralove.org/prochazky a navštivte nejvýznamnější památky např. Bílou věž, kostel sv. Mikuláše nebo Muzeum východních Čech. A lev, jmenuje se Gustík, je v objevování nejen Hradce, ale celého Hradecka cenným rádcem a průvodcem pro děti a jejich rodiče. Doporučuje místa zábavy, poznání, výlety do přírody i kam v případě špatného počasí. A připravil i letní soutěž, která děti určitě nadchne. Více se dozvíte na webu gustik.cz.

Hradec je bohatý na zeleň a nádherné parky, které jsou příjemným azylem. V největším městském parku – Šimkových sadech najdete bludiště, bylinkovou zahradu, venkovní grily, mlhoviště a vodní mola. V parku na soutoku Labe a Orlice poblíž Labské elektrárny (i ta stojí za návštěvu) jsou Jiráskovy sady s nápaditým dětským hřištěm v podobě lodi a nedaleko i workoutové a parkourové hřiště.

Milovníky květin nasměrujeme do Zahrady léčivých rostlin, kde najdou botanickou zahradu, rozárium, bylinky, skleník i včelí úly.

Zelenou oázou i rájem pro pěší, cyklisty, bruslaře i děti jsou hradecké městské lesy. Jsou protkány pohádkovými a naučnými stezkami, cyklostezkami a narazíte v nich na altány a veřejná ohniště, lesní tělocvičnu, rytířské hradiště nebo obory plné divočáků, daňků, muflonů a jelenů. Vede jimi i Galaktická a Planetární stezka, originální trasy s vesmírnou tematikou začínající na Novém Hradci Králové u budovy Hvězdárny a planetária. Nedaleko je Rozárka, oblíbené vycházkové místo Hradečáků, odkud je pěkný výhled. Při dobré viditelnosti dohlédnete na Krkonoše i Orlické hory.

A určitě vám přijde vhod i pár tipů ke koupání, Hradec jich nabízí hned několik. Zdarma se vykoupete v kempu Stříbrný rybník nebo v přírodních písnících v jeho okolí. V nepříznivějším počasí můžete zavítat na koupaliště Flošna. V unikátním sportovně-relaxačním komplexu se voda v bazénech vyhřívá až na 28°C. A komu je bližší prvorepubliková plovárna, ať zamíří na Slezskou plovárnu na řece Orlici.

O polednici

V dřívějších dobách žila v Hradci Králové polednice, která se usadila na Bílé věži. Podobala se staré žebračce, od pravého poledne slídila uličkami starého města a pátrala po toulavých dětech. Pokud byl lov úspěšný, nebohé dítko skončilo v hrubém pytli a nemělo příliš šancí. Kouzelná moc polednice skončila úderem jedné hodiny po poledni. I když strašila pouhou hodinu denně, stačila napáchat mnoho hrůzostrašných tragédií. V létě chycené děti uškrtila a pohodila je v obilí, v době žní navíc škodolibě cuchala vzrostlé obilí. V zimě nemilosrdně shazovala nebohé oběti dolů z Bílé věže na tvrdou dlažbu. Kronika vypráví o neštěstí mladého zednického pomocníka, který si po obědě zdřímnul a polednice ho shodila z Bílé věže. Nešťastník se pádem na dlažbu zabil. Po této události se polednice stáhla do ústraní nebo se snad dokonce navždy z města odstěhovala. Možná v tom hrála roli nevyslyšená láska k tomuto muži.

Zdroj: DOUBEK Zdeněk; LAJDAR Milan.
Kouzlo objevů – Čtení o starém Hradci. 2. vyd.: ML, 2005.

CHRUDIM, TAM SE RÁD VZBUDÍM

MĚSTO S KRÁSNÝM HISTORICKÝM CENTREM NA OSTROHU ŘEKY CHRUDIMKY OBKLOPENÉ STARÝMI HRADBAMI NOSÍ PŘÍZVISKO BRÁNA ŽELEZNÝCH HOR, MĚSTO LOUTEK NEBO MĚSTO TŘÍ MUZEÍ. JE TAKÉ RODIŠTĚM SLAVNÉHO VYNÁLEZCE NEJEN LODNÍHO ŠROUBU JOSEFA RESSELA, PO NĚMŽ JE POJMENOVÁNO HLAVNÍ NÁMĚSTÍ LEMOVANÉ RENESANČNÍMI DOMY. NACHÁZÍ SE ZDE I DOMINANTA MĚSTA, KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE SPOJENÝ S KULTEM ZÁZRAČNÉHO OBRAZU, O NĚM SE VÍC DOZVÍTE V RÁMEČKU.

Město s krásným historickým centrem na ostrohu řeky Chrudimky obklopené starými hradbami nosí přízvisko brána Železných hor, město loutek nebo město tří muzeí. Je také rodištěm slavného vynálezce nejen lodního šroubu Josefa Ressela, po němž je pojmenováno hlavní náměstí lemované renesančními domy. Nachází se zde i dominanta města, kostel Nanebevzetí Panny Marie spojený s kultem zázračného obrazu, o něm se víc dozvíte v rámečku.

Za povšimnutí stojí také Mydlářovský dům s exoticky vyhlížející věžičkou zvanou hvězdárna. V jeho interiérech sídlí Muzeum loutkářských kultur, jedno ze tří zdejších muzeí. Tím druhým je Regionální muzeum, které zve kromě jiného na stálou expozici plakátů Alfonse Muchy a tím třetím je Muzeum barokních soch umístěné v bývalém klášterním kostele sv. Josefa. Kousek od něj najdete Klášterní zahrady, ideální místo k relaxaci.

Ze severní strany jsou chráněny hradbami, za kterými prochází městský turistický okruh s názvem Zlatá stezka. Městem vede i naučná stezka Modrá osa, a to proti proudu revitalizovaného středověkého náhonu. Příjemná procházka kolem vody (necelé dva kilometry) má devět zastavení, při kterých se dozvíte o využívání síly vody.

vennamesta.cz

Asi tři kilometry jižně od města na okraji Národního geoparku a chráněné krajinné oblasti Železné hory se rozprostírají rekreační lesy Podhůra – úžasný areál s turistickými i cyklostezkami, naučnými a lesními stezkami i hipostezkami, které doplňuje řada atrakcí a přírodních zajímavostí pro děti i dospělé. Patří k nim venkovní tělocvična, kryté ohniště i rozhledna Bára s atraktivní konstrukcí.

Z Chrudimi se můžete vydat i k vodě, máte hned několik možností. Směr Nasavrky (kde stojí za návštěvu i keltský skanzen) k Horním, resp. Pivovarskému rybníku, k Sečské přehradě, k Duhovému jezeru v Moravanech, k písníku Hrádek nebo do Mělic anebo na koupaliště Konopáč.

Legenda o zázračném obrazu sv. Salvátora

Když se 26. 7. 1648 Švédové zmocňují Hradčan a začínají plenit rudolfínské sbírky v Praze, ukořistí mezi jinými i obraz Spasitele, namalovaný na lipovém dřevě. Při převozu ale vypadl z vozu a anonymní nálezce jej prodal jednomu z úředníků Ferdinanda Slavaty. Nový majitel se vydal do Chrudimi, cestou ovšem vážně onemocněl. Byl ošetřován v domě na Resselově náměstí, který patřil Janu Pfeifferovi. Majiteli domu před smrtí obraz také daroval. Švédové však nešetřili ani Chrudim. Pfeiffer s celou rodinou odjel do bezpečí a dům svěřil své služebné Dorotě. Záhy jej obsadili švédští vojáci. Dlouhou chvíli si krátili hrou v kostky, právě o zmíněný obraz. Když všem padla shodná čísla, jeden z vojáků jej ze vzteku probodl dýkou. Další po obrazu mrštil konvicí a pak už rány jen přibývaly. V místech ran se prý z obrazu náhle řinula krev! Vyděšení vojáci jej odhodili a služebná Dorota bezpečně ukryla. Když se pán vrátil, vylíčila mu celou událost. Pfeiffer dal ihned obraz opravit, přesto se krev na něm i nadále objevovala. Majitel obraz věnoval církvi a arcibiskupství v Praze jej prohlásilo za zázračný. Obraz byl nakonec umístěn na své současné místo, do kostela Nanebevzetí Panny Marie na Resselově náměstí v Chrudimi. K obrazu se pak konaly slavné poutě a procesí, a to zejména v dobách morových epidemií.

Zdroj: JUDr. Jiří Charvát: Stará Chrudim, 1. vyd., Okresní muzeum v Chrudimi, 1991

KDYŽ JSME TÁHLI K JAROMĚŘI

NÁZEV JEDNOHO Z NEJSTARŠÍCH ČESKÝCH MĚST JE ODVOZEN OD JEHO ZAKLADATELE, KNÍŽETE JAROMÍRA. TO ON NA SOUTOKU TŘÍ ŘEK – LABE, ÚPY A METUJE ZALOŽIL V 11. STOLETÍ HRADIŠTĚ.

Dnes je město neodmyslitelně spjato i s pevnostním městem Josefov, pojmenovaném po dalším panovníkovi – Josefu II. Velkolepý fortifikační komplex, který zde vybudoval na sklonku 18. století, je pozoruhodný svým uspořádáním vojenských i civilních budov a láká nejen fanoušky vojenské historie, ale i filmaře. Za běžných okolností si zde můžete prohlédnout několik muzeí, část podzemních chodeb, lapidárium s Braunovými sochami, obytné kasematy nebo se rozhlédnout z hradebního valu.

Máte-li rádi dlouhé procházky, z Josefova se můžete vydat na Vojenský hřbitov, kde bylo na ploše 21366 m² pohřbeno 2013 vojáků, důstojníků a civilistů. Právě zde začíná naučná stezka Josefov – Smiřice – Chlum 1866. Milovníci umění zase ocení Uměleckou kolonii Bastion IV, kde si po domluvě můžete prohlédnout jednotlivé ateliéry místních umělců.

Kamenná hlava

Po třicetileté válce, kdy byla města zpustošena, se rozhodli jaroměřští měšťané pro opravu poničeného chrámu sv. Mikuláše. Mezi mistry pozvanými až z Prahy byl i starý Krása, který řídil celou kostelní stavbu. S sebou si přivedl mladíka jménem Václav. Nebyl to však jeho syn, nýbrž učedník, kterého se Krása ujal po tom, co mladému Václavovi zemřela matka i otec. V Jaroměři se jim oběma zalíbila dívka jménem Anička. Ta však opětovala city pouze k Václavovi a starého Krásu odmítla. Při opravě chrámu vznesl Václav pochybnost o tom, že je klenba příliš těžká a stěny ji neunesou. To Krásu dopálilo tak, že strčil do Václava a ten při pádu do hrozné hloubky zahynul. Po nějakém čase se Václavovi obavy potvrdily a stěny začaly opravdu praskat. Měšťané tak ze tří stran museli postavit opěrné pilíře a z vděčnosti, že je upozornil na hrozící nebezpečí, zasadili Václavovu podobiznu do chrámové stěny, kde je ji možno spatřit do dnešní doby.

Zdroj: SÍLOVÁ Věra. Báje a pověsti z Jaroměřska

O Jaroměři se říká, že je městem zahrad a parků, a my vás nasměrujeme do jednoho z nich. Do Ptačího parku Josefovské louky. Garantujeme vám, že se tam pohrnou i děti. Nejen kvůli vzácným ptákům, ale díky divokým koníkům a praturům, kteří se tu prohání. Výpravu do džungle můžete spojit s návštěvou Josefova a dětem dopřát zábavu v podobě doplňovačky, kterou připravilo město zdarma pro své návštěvníky. Mimochodem, v Jaroměři se také nachází Záchranná stanice pro zraněné volně žijící živočichy přístupná veřejnosti.

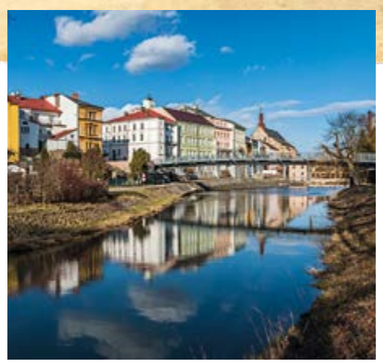

A rozhodně si projděte i prohlídkový okruh Jaroměří, narazíte na něm na několik rarit, které nejsou jinde k vidění. Tak například architektonický skvost evropských rozměrů od Josefa Gočára Wenkeův obchodní dům, překrásné historické náměstí s morových sloupem od M.B. Brauna a chrámem sv. Mikuláše, o němž se dočtete i v rámečku, Železniční muzeum umístěné ve staré Výtopně Českých drah nebo Muzeum magie plné čar a kouzel, které vzdává hold patronovi kouzelníků – Michalu Silorádovi Patrčkovi.

A pokud vás městská turistika unaví, zchladit se můžete v Říčních a Slunečních lázních na Úpě. Romantické duše jistě ocení koupání přímo v řece, vyjížďky na loďce i možnost kempování. Kdo neholduje koupání v přírodních vodách, může navštívit plavecký areál v Jaroměři. Krásné zázemí, velký plavecký bazén i bazén pro děti s dvouproudou skluzavkou, oba vyhřívané na příjemných 24 °C.

MĚLNÍK NAD SOUTOKEM

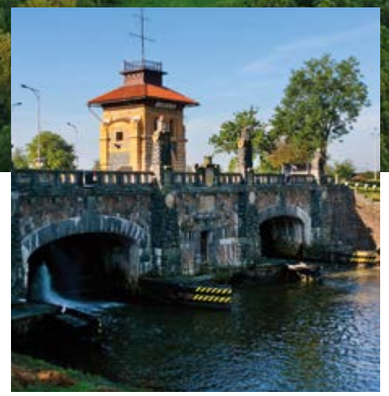

SILUETA MĚLNICKÉHO ZÁMKU SPOLU S GOTICKOU VĚŽÍ CHRÁMU SV. PETRA A PAVLA, SOUTOK LABE A VLTAVY, SVAHY POKRYTÉ VINICEMI, TO JSOU POHLEDY, KTERÝ SE NEOMRZÍ. DLOUHÁ HISTORIE OSÍDLENÍ TOHOTO MÍSTA JE VEPSÁNA DO ZDÍ STAROBYLÝCH PAMÁTEK I LEGEND A PŘÍBĚHŮ OSOBNOSTÍ, KTERÉ ZDE V PRŮBĚHU STALETÍ ŽILY. MÍSTO SPOJENÉ S POČÁTKY ČESKÉ STÁTNOSTI, SVATOU LUDMILOU I TRADICÍ VÍNA JE DÍKY SVÉ POLOZE TAKÉ IDEÁLNÍ PRO TURISTICKÉ A CYKLISTICKÉ VÝLETY DO OKOLÍ.

Zůstaňme ale ještě chvíli v centru města, respektive zastavme se v Turistickém informačním centru (v ulici Legionářů). Tady vás vybaví podklady pro „Cestu centrem Mělníka“, krátký poznávací okruh historickým středem města, který právě zde začíná a končí. O tom, že okruh bude bavit i děti, nemůže být pochyb. Pokud totiž cestou úspěšně vyluští tajenku, obdrží drobnou odměnu. A to je určitě skvělá motivace.

Pro rodiny s dětmi je připraven i zbrusu nový výlet s další tajenkou a tímto dlouhým názvem: Do Mělníka za pokladem, slavnou studnou a k soutoku Labe a Vltavy. Je určen pro všechny výletníky od tří do sta let a hravou formou provází po nejzajímavějších

památkách města, do Hořína k zámku, zdymadlu a zpět. Krásná, krátká a celoroční trasa je plná úkolů pro celou rodinu. Za vyluštění doplňovačky pak opět v Infocentru (kde je také start a cíl výletu) dostanete drobný dáreček. Dozvíte se, že to nejzajímavější se na Mělníku skrývá pod zemí. Ať už jde o zámecké vinné sklepy, městské podzemí s nejširší českou středověkou studnou nebo kostnici pod chrámem sv. Petra a Pavla. Ukryto je zde i spící vojsko a poklad, který střeží pes s ohnivýma očima.

K dětem a jejím rodičům je Mělník vstřícný, asi tři kilometry od centra v chloumeckém lesoparku je nová naučná stezka medvídka Chloumáka. I když je určena především dětem, do řešení úkolů o přírodě a jejich obyvatelích se může zapojit celá rodina. Budete rozpoznávat jedlé a nejedlé houby, zjistíte, jaké krmení zvířátkům do lesa nosit, zahrajete si na lesní dendrofon, děti ocení bosonohou stezku, kostkové puzzle nebo pexeso s lesní tématikou. Příjemné zpestření městské turistiky, viďte?

Tím bývá v létě i koupání. I v tomto ohledu je Mělník více než štědrý. Přímo ve městě je letní koupaliště v příjemném areálu se vzrostlou zelení. Dvanáct kilometrů od Mělníka pak nádherné přírodní koupaliště Harasov v Kokořínském dole. Rybník s písčitým dnem lemují pískovcové skály, na nich se tyčí hrad. Podle legendy se zdejší lokalitě někdy říká Krvomlýn a vztahuje se k ní několik romantických pověstí. A do třetice tip na osvěžení. Nedaleko Mělníka, na okraji Kokořínska jsou Městské lázně Mšeno, ojedinělé architektonické dílo ve stylu art deco s vodou ze skalního pramene. Ta vás zaručeně příjemně zchladí i v tom nejparnějším létě.

O počátcích vinařství na Mělníku

Počátky vinařství na Mělnicku jsou spjaty s počátky křesťanství. Pověst vypráví, že první sud vína poslal do Čech moravský kníže Svatopluk. Určen byl pro českého knížete Bořivoje a jeho manželku Ludmilu, a to pro příležitost křtu jejich syna Spytihněva. A právě Ludmile prý víno tak zachutnalo, že následně nechala přivézt vinnou révu do Čech a vysázet ji v blízkosti svého rodiště, hradiště Pšova, dnešního Mělníka. Kněžna Ludmila si vybrala pro svůj první vinohrad úrodnou stráň na pahorku severně od obce Nedomice a nazvala ji „Svatováclavská.“ Jméno dostala po vnukovi Ludmily, sv. Václavu, který podle legendy na této vinici sám pracoval („obdělával vinici vlastnoručně bez studu, by v hojnosti bylo vína k obřadům svatým“), proto se vinice dodnes nazývá Svatováclavská, proto si sv. Václava vinaři zvolili za svého patrona. Nepřekvapí nás tedy, že se sv. Václav objevuje na korouhvi mělnického vinařského cechu z roku 1733, uložené v mělnickém muzeu. Je zde zachycen, jak šlape v kádi víno, hrozny mu přináší Podiven, v pozadí je oknem místnosti vidět Mělník, otevřenými dveřmi vinice.

Zdroj: Renata Špačková, Mělnická zastavení I. Putování časem různými místy historického jádra města, Mělník 2003, s. 9.

NA MERENDĚ V NOVÉM BYDŽOVĚ

UNIKÁTNÍ UKÁZKA STŘEDOVĚKÉHO URBANISMU, ŽIVÁ TRADICE STUDENTSKÝCH MEREND I JEDEN Z NEJSTARŠÍCH ŽIDOVSKÝCH HŘBITOVŮ – TO JSOU NOVOBYDŽOVSKÉ SYMBOLY. S MĚSTEM JSOU SPOJENY OSUDY ČESKÝCH KRÁLOVEN I „KRÁLOVNY“ LITERATURY BOŽENY NĚMCOVÉ. A JE DOKONCE DOMOVEM ZVLÁŠTNÍCH DRUHŮ STRAŠIDEL.

Unikátní ukázka středověkého urbanismu, živá tradice studentských merend i jeden z nejstarších židovských hřbitovů – to jsou novobydžovské symboly. S městem jsou spojeny osudy českých královen i „královny“ literatury Boženy Němcové. A je dokonce domovem zvláštních druhů strašidel.

Město bylo založeno na řece Cidlině před rokem 1305 na pravidelné geometrické ose, která nemá v našich zemích obdoby. Dnes je „Bydžovský čtverec“ díky svému půdorysu vyhlášen památkovou zónou a po místech, která stojí za to vidět, provází dvě městské trasy. Jejich plány jsou k dostání v infocentru a obě začínají v parku u gotického kostela sv. Vavřince, cenné památky z počátku 14. století. Cestou narazíte na objekty různých stavebních slohů a období, například novogotickou radnici nebo secesní budovu spořitelny, barokní kostely sv. Trojice a sv. Jakuba Většího na Metličanech a řadu barokních plastik. Závěr modré trasy vás pak zavede jižně od centra k jednomu z nejstarších židovských hřbitovů v zemi, kde na ploše přes půl hektaru napočítáte přes 1480 náhrobků.

S Novým Bydžovem je osudově spjata Božena Němcová. Zavítala sem, do rodiště svého manžela Josefa Němce, za svůj život několikrát. Její nejslavnější návštěva se udála v roce 1861, v době, kdy už byla velmi nemocná. Přesto dorazila večer na studentskou merendu, tradiční slavnost, při které se studenti na konci prázdnin loučí s létem. A dostalo se jí z jejich řad velké úcty a obdivu. Merendy jsou stále živou bydžovskou specialitou, kdy si studenti ze svého středu volí pantátu a panímámu, zpívá se, tančí, recituje a celé město ožívá.

U šibeničního mostu

Na silnici, která vede od Nového Bydžova k Prasku, je dřevěný most, jemuž se říká „šibeniční“. Před časy zde stávala šibenice nad potokem. Viselci zůstávali delší čas v oprátce pro výstrahu zlým lidem; když provaz zpuchřel, spadl oběšený do potoka a voda ho odnesla.

Kdysi tady oběsili matku tří dětí. Byla obviněna, že otrávila svého muže a všechno nasvědčovalo pro její zločin. Po čase se ale ukázalo, že vrahem byl hospodářův čeledín, který se sám, pronásledovaný výčitkami svědomí, udal soudu a v šatlavě oběsil. Po smrti své matky přišly děti k šibenici a hrozně kvílely pro nebožku. Nedaly se živou mocí odvést a zůstaly tu o hladu tři dny; potom zmizely, jako by je země pohltila.

Od té doby naříkají prý každou noc od půlnoci do jedné hodiny ve vodě pod mostem a jejich pláč se rozléhá v okolí.

Zdroj: Josef Košťál a Václav Horyna

V Novém Bydžově již po staletí žijí také endemické druhy strašidel. S Hacypytlem, Kudibalem, Postelníčkem, Sekavou bábou a dalšími se můžete seznámit na Strašidelné stezce v městském parku.

To na naučné přírodovědné stezce Les Chlum vás žádná strašidla nečekají. Čeká vás šestikilometrová procházka krásnou přírodou na vrch Chlum a deset stanovišť se zajímavými informacemi o lokální přírodě. Trasa začíná na Metličanech před majestátní lipovou alejí a po jejím absolvování se možná v horkých letních dnech budete chtít osvěžit. Koupaliště s velkým i dětským bazénem, skluzavkami, masážními chrliči a jinými atrakcemi v příjemném prostředí je pro parné léto ideální volbou.

NA KOLE PO KRÁLOVSKÝCH VĚNNÝCH MĚSTECH

Co takhle spojit poznávání královských věnných měst a jejich okolí s cyklistikou! Podmínky pro milovníky kol jsou v nich přímo ideální. Upravené cyklotrasy vedou krásnou přírodou i přes spoustu zajímavých cílů. Vydat se můžete ke keltskému skanzenu, k vojenským objektům, kolem rybníků, studánek, i bývalých lesních lázní, ke zříceninám, hradům a zámkům, pohodově po rovince, lesem i kolem vody, s dětmi, ale i náročnějším terénem pro sportovce – možnosti jsou pestré, jen vědět odkud, kudy a kam.

Tady jsou **TŘI ZARUČENÉ TIPY** ke každému městu. Jedna trasa s podrobným popisem, další dvě trasy jsou blíže popsané v sekci Cykloturistika na webu **www.vennamesta.cz.**

Hned několik královských věnných měst leží na trase nebo poblíž dálkových cyklotras, které vedou nejen napříč Českou republikou, ale i Evropou. Hradcem Králové, Jaroměří, Dvorem Králové nad Labem a Mělníkem vede Labská stezka, která nabízí mimořádný cyklistický zážitek – jízdu rozmanitou krajinou podél jedné z nejkrásnějších evropských řek. Trutnovem prochází příhraniční cyklotrasa, do Jaroměře míří Kladská stezka, využít můžete i regionální a spojovací cyklotrasy, které umožňují připojení, k již vybudovaným úsekům.

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

1 NA PŘEHRADU LES KRÁLOVSTVÍ A ZA KRAKONOŠEM NA HÁJEMSTVÍ

Dvůr Králové nad Labem; *cyklotrasa 2* → **přehrada Les Království** |6,5 km|; *vyjedete po silnici a napojíte se na modrou turistickou značku* → **Hájemství** |5 km|; *cyklotrasa 4088* → **Kocléřov** |2 km|; *cyklotrasa 4087* → **Záboří** |3,5 km|; *cyklotrasa 4132* → **Komárov** |2,5 km| ; *cyklotrasa 4132* → **Dvůr Králové nad Labem** |4 km|

Zajímavosti na trase:
Přehrada Les Království – nejkrásnější přehrada na Labi, národní kulturní památka
Osada Hájemství – místo s altánkem, dřevěnými prolézačkami, keltským kalendářem a maketou Krkonoš s Krakonošem
Osada Záboří

2 NA KOLE KRAJEM K. J. ERBENA

3 ZA VELKOU VODOU

POLIČKA

4 ZA OHNIVOU SVINÍ NA HRAD SVOJANOV

4104 modrá **Polička → Baldský les → Stašov → Rohozná → Hrad Svojanov** |20,5 km|; *104* **Hrad Svojanov → Svojanov** |2,0 km|; *neznač.*, **Svojanov → Hartmanice → Bystré → Nedvězí → Korouhev** |19,4 km|; *4106 červená* **Korouhev → Jelínek → Polička** |5,6 km|

Zajímavosti na trase:
Polička – rodná světnička skladatele B. Martinů ve věži kostela, barokní skvosty na náměstí, hradby v délce 1220 m
Balda – bývalé lesní lázně a léčivý pramen
Hrad Svojanov – romantický hrad, kde se mísí gotika s empírem, 3 prohlídkové okruhy, výhledy do kraje

5 ZA KARAFIÁTOVÝMI BROUČKY A DOBRÝMI RODÁKY

6 POHODOVKA KOLEM JEDLOVSKÝCH RYBNÍKŮ A LIDOVÝCH STAVEB

TRUTNOV

7 NA KOLE K NEJVĚTŠÍ DĚLOSTŘELECKÉ TVRZI

Trutnov centrum → *cyklotrasa 4212* → **HSM** |6,2 km| → **Bystřice** |6,1 km|; *cyklotrasa K26B* → **kóta Vrchy** |6,5 km| → **Stachelberg** |1,5 km| → *cyklotrasa 4081-4084* → **Zámecký vrch** |4,4 km|; *cyklotrasa 4213* → **chata Vébrovka** |0,9 km| → **Nové Dvory** |2,8 km| → **Trutnov** |2,3 km|

Zajímavosti na trase:
Trutnov centrum – historický střed města, kde si prohlédnete Krakonošovo náměstí s Krakonošovou kašnou, sloupem Nejsvětější Trojice a sochou císaře Josefa II.

Dělostřelecká tvrz Stachelberg – rozsáhlý pevnostní areál z roku 1938, unikát v celosvětovém měřítku, kde najdete vojenské muzeum; za návštěvu stojí rozhledna Eliška, která se nachází v blízkosti tvrze

8 PŘES HAVLŮV HRÁDEČEK AŽ DO DOLCŮ

9 BOJIŠTĚM PRUSKO-RAKOUSKÉ VÁLKY

VYSOKÉ MÝTO

10 PUTOVÁNÍ DO ČESKÝCH VERSAILLES

Vysoké Mýto → rozcestí za Sejtinkou |*cyklotrasa 18* – 7,1 km|; **rozcestí za Sejtinkou → Pustina → Libecina → Leština → Nové Hrady** |*cyklotrasa 4227* – 8,9 km|; **Nové Hrady → Javorníček** |*silnice 35722, žlutá tur. trasa* – 4 km|; **Javorníček → Javorník** |*silnice 35718* – 1,4 km|; **Javorník → Džbánov** |*silnice 35719* – 3,4 km|; **Džbánov → Knířov → Vysoké Mýto** |*žlutá tur. trasa* – 5,5 km|

Zajímavosti na trase:
Historické centrum Vysokého Mýta – vstupní brány, pamětní desky v hradební zdi, kostel sv. Vavřince, největší čtvercové náměstí v ČR
Muzeum českého karosářství – připomíná historii výroby autobusů ve Vysokém Mýtě
Autodrom Vysoké Mýto – dějiště motoristických závodů s půjčovnou motokár

KRÁLOVSKÁ VĚNNÁ MĚSTA

LEGENDA

1 – 27 cyklotrasy královských věnných měst

dálková cyklotrasa

Jizera · 2 · EV4 · 18

- památka UNESCO
- zámek
- klášter
- zřícenina
- hrad, pevnost
- hradiště
- skanzen
- bojiště
- pomník
- skalní město
- jeskyně
- observatoř

0 5 10 km

© 2021

PRAHA · MĚLNÍK · NOVÝ BYDŽOV · JAROMĚŘ · HRADEC KRÁLOVÉ · TRUTNOV · DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM · VYSOKÉ MÝTO · CHRUDIM · POLIČKA

Rokokový zámek Nové Hrady – Muzeum motokol, Galerie anglických klobouků, amfiteátr, labyrint, obora s jeleny a daňky

11 VYSOKOMÝTSKOU KOTLINOU NA VRACLAVSKÝ HŘBET

12 KRAJINOU RYBNÍKŮ

CHRUDIM

13 SLAVICKOU OBOROU ZA KELTY PŘÍRODOU

Chrudim; *cyklotrasa 4112* → **Trpišov** |9 km|; *cyklotrasa 4118* → **Výsonín** |4,5 km|; *modrá tur. značka, za obcí odbočka vlevo – neznačená polní cesta* → **Radochlín** |1,7 km| *cyklotrasa 4121* → **Nasavrky** |6 km|; *modrá, zelená, žlutá tur. značka směr* → **Práčov** |6,4 km|; *cyklotrasa 4118* → **Kochánovice** |3,4 km|; *cyklotrasa 4177* → **rybník Perný** |1,4 km|; *žlutá tur. značka* → **Rabštejnská Lhota** |3 km|; *cyklotrasa 4111* → **Chrudim** |6,8 km|

Zajímavosti na trase:
Země Keltů Nasavrky – zámek s keltskou expozicí, keltský skanzen, restaurace, rybník s písečnou pláží
Slatiňany – auerspergský zámek s klasickou a hipologickou expozicí, zámecký park, hřebčín s výběhy koní
Švýcárna – interaktivní muzeum starokladrubského koně
Rozhledna Bára – rozhledna unikátní konstrukce nedaleko na trase ležící Rabštějnské Lhoty

14 REKREAČNÍ LESY CHRUDIM – PODHŮRA

15 NA BÁRU A ZPĚT PŘES KOŇSKÝ SVĚT

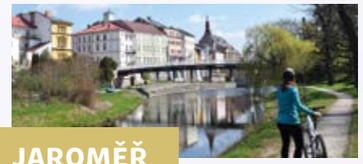

JAROMĚŘ

16 CYKLOTRASA HRADEC KRÁLOVÉ – JAROMĚŘ – KUKS

Jaroměř-Josefov, Pod Šobrákem → Kuks, Rentzovo muzeum |9,2 km|; *cyklo 2 Labská*

Jaroměř-Josefov, Pod Šobrákem → Smiřice |7 km|; *cyklo 2 Labská* → **Hradec Králové, Muzeum východních Čech** |14,2 km|; *cyklo 2 Labská* → **Hradec Králové, Bíla věž** |300 m|; *pěšky ulicí Palackého a V kopečku*

Zajímavosti na trase:
Hradec Králové – krajské město vyniká přehlídkou architektonických slohů
Jaroměř – místo plné muzeí a parků, kde dominuje pevnostní město Josefov s rozsáhlým podzemním systémem
Hospitál Kuks – barokní skvost proslulý alegoriemi Ctností a Neřestí
Cyklotrasa je součástí Labské stezky.

17 ZA ČERTY DO PEKLA

18 VÝLET ZA BABIČKOU DO RATIBOŘIC

HRADEC KRÁLOVÉ

19 Z HISTORICKÉHO CENTRA DO MĚSTSKÝCH LESŮ

Hradec Králové, Bílá věž; *žlutá tur. trasa podél Orlice* → **Slezská plovárna** |3 km|; *žlutá tur. trasa, odbočit na silnici, ul. Bělečská* → **Kemp Stříbrný rybník** |3 km|; *červená tur. trasa, cyklotrasa 4197* → **Běleč nad Orlicí** |4 km|; *cyklotrasa 4259* → **Mazurovy chalupy** |6,5 km|; *modrá tur. trasa, na Černé stráni dále po žluté* → **rybník Výskyt** |2,5 km|; *cyklotrasa 4258* → **U Dvou šraňků** |1 km|; *odbočit na cyklotrasu 181 a dále po modré tur. trase* → **Hradec Králové** |8,5 km|

Zajímavosti na trase:
Bílá věž – dominanta města ukrývá zvon Augustin a skleněný model věže
Kemp Stříbrný rybník – půjčovna sportovního vybavení, vodní atrakce, gladiator race aréna, archery game a laser game
Pohádková stezka – dřevěné postavičky vyprávějí lesní příběhy
Rytířské hradiště – přírodní dětský park

20 PO ARCHEO-CYKLOTRASE DO SMIŘIC A ZPĚT PO LABSKÉ STEZCE

21 CYKLOSTEZKA HRADEC KRÁLOVÉ – KUKS

všechny cyklotrasy naleznete na webu **vennamesta.cz**

MĚLNÍK

22 PUTOVÁNÍ PO OKOLÍ MĚLNÍKA

Mělník; *cyklo 203* → **rozcestí Chloumek** |3,6 km|; *cyklo 141* → **Lhotka Skalní obydlí** |7,5 km| → **Mělnická Vrutice studánka Velký pramen** |10,3 km|; *cyklo 8162* → **Jelenice** → **Malý Újezd Kaple sv. Anny** |12 km|; *cyklo 8171* → **Velký Borek** |14,6 km| → **Malý Borek** → **Mělník** |19,3 km|

Zajímavosti na trase:
Kartuziánský lis – Česká zemědělská univerzita – je zde soustředěna výroba vína
Skalní obydlí – v rámci expozice si prohlédnete světnici, síň, chlév a sýpku
studánka Velký pramen – nachází se přímo v obci Mělnická Vrutice a má podle něj své jméno; slovo „vrut“ – znamená ve staročeštině „pramen“

23 KOLEM LABE ZA ZVÍŘÁTKY

24 OKRUH KOKOŘÍNSKEM

NOVÝ BYDŽOV

25 MĚSTO ČESKÝCH KRÁLOVEN A STUDENTSKÝCH MEREND

Nový Bydžov → **Sloupno** |2 km| → **Skřivany** |1,2 km| → **Chmelovice** |5,6 km| → **Králíky** |5 km| → **Prasek** |4,1 km| → **Humburky** |2,9 km| → **Vysočany** → **Nový Bydžov** |7,6 km| → **Lužec nad Cidlinou** |8,1 km| → **Nový Bydžov**

Zajímavosti na trase:
Nový Bydžov – Městské muzeum, starý židovský hřbitov, muzeum hraček Stuchlíkovi
Sloupno – barokní zámek
Skřivany – Vojtěchův dub
Chmelovice – statek
Humburky – muzeum starých mlýnků
Vysočany u Nového Bydžova – novodobé menhiry
Lužec nad Cidlinou – Barešův ranč

26 Z NOVÉ BYDŽOVA NA CHLUMECKO

27 ZÁMKY A MUZEA NA BYDŽOVSKU

POHODIČKA POLIČKA

K POLIČCE PATŘÍ KRÁSNÁ KRAJINA ČESKOMORAVSKÉ VRCHOVINY, RODNÁ SVĚTNIČKA BOHUSLAVA MARTINŮ VE VĚŽI KOSTELA SVATÉHO JAKUBA I JEDEN Z NEJSTARŠÍCH HRADŮ U NÁS, SVOJANOV. A SAMOZŘEJMĚ MOHUTNÉ KAMENNÉ HRADBY ZPEVNĚNÉ DEVATENÁCTI BAŠTAMI, KTERÉ V DÉLCE 1220 METRŮ OBEPÍNAJÍ CELÉ HISTORICKÉ JÁDRO MĚSTA A JSOU JEDNÍM Z NEJZACHOVALEJŠÍCH HRADEBNÍM OPEVNĚNÍM VE STŘEDNÍ EVROPĚ. POLIČSKÉ NÁMĚSTÍ ZDOBÍ BAROKNÍ SKVOSTY – RADNICE, KTERÁ PATŘÍ MEZI TŘI NEJVÝZNAMNĚJŠÍ BAROKNÍ RADNICE V ZEMI, ČERSTVĚ REKONSTRUOVANÉ BAROKNÍ KAŠNY A MOROVÝ SLOUP VYSOKÝ 22 METRŮ, KTERÝ DLE MÍNĚNÍ ZNALCŮ NEMÁ V ČECHÁCH SOBĚ ROVNÉHO.

Naučná stezka okolo hradeb je tím nejlepším způsobem, jak poznat blíže vstupní bránu Žďárských vrchů, jak bývá také Polička nazývána. Na kilometru dlouhém okruhu se prostřednictvím devíti tabulí, vkusných ilustrací a stručného textu dozvíte o památkách a historii města to nejzajímavější i bez průvodce. Třeba i to, co je barbakán. A že v 70. letech se na zamrzlém Synském rybníku jezdívala plochá dráha.

Známá i méně známá místa v okolí Poličky představuje další naučná stezka – desetikilometrová okružní stezka Okolo Poličky. Povede vás Královskou alejí, Libohájem, pře Šibeniční vrch, kolem salaše i meandrů Jánského potoka a na patnácti originálních tabulích najdete i úkoly k řešení.

Lesy, které Poličku obklopují, jsou jako stvořené k vycházkám a vedou jimi lesní cesty i turistické trasy. Ať už se vydáte kterýmkoliv směrem, pravděpodobně narazíte na stanoviště projektu Putování po městských lesích. Jsou na nich umístěny tabule o přírodních zajímavostech, která vám zase o něco více přiblíží charakter zdejšího kraje.

A v lesích je „ukryt“ také hradní klenot, Poličky, který městu patří už více než sto let – hrad Svojanov. Romantické prostředí, legendy a pověsti, které se k němu váží (třeba ta o jezdci a ohnivé svini) i nádherný výhled do hlubokých lesů vás ohromí.

Krajina kolem Poličky je bohatá i na rybníky, koupání si ale raději nechejte na poličskou plovárnu. Svou poetikou tak trochu připomíná film Rozmarné léto.

O Honzovi, který soše svatého Jana plátno prodal

Honza z Kamence moc rozumu nepobral, do hospodářství se nehodil, pletl si žito s ovsem a ječmen s pšenicí. Nakonec se využil tkalcem a od svého mistra dostal jako výslužku pěkný kousek plátna. Když se vrátil domů, máma ho poslala do Poličky, aby své plátno prodal a měl nějaké peníze do začátku. „Jen si dej pozor na kupce, kteří moc mluví, ti nikdy nic nekoupí a jen Tě ošidí,“ varovala ho. Honza na cestě do města potkal mnoho lidí, každý chtěl plátno vidět, ale u Honzy nepochodili, protože měli moc řečí. V poledne přišel k soše sv. Jana na poličském náměstí. „Pantáto, mám plátno, koupíte?“ A socha nic. „Tak já Vám plátno ukážu, kolik dáte pantáto?“ Socha zase nic. Honza byl rád, že našel správného kupce a nechal plátno soše. Že si druhý den přijde pro peníze. Další den u sochy nebylo plátno ani peníze. Honza se rozzlobil, praštil holí do Janovy ruky, ta se odlomila a z dutiny začaly padat zlaťáky a stříbrňáky. Byly to peníze, které do sochy uložili zbožní měšťané na její opravu. Honza peníze sebral a vydal se radostně domů. V duchu chválil mámu za dobrou radu, tolik peněz za plátno by mu nikdo nezaplatil a k tomu ještě bez zbytečných řečí.

Zdroj: Zpívající lípa: pověsti a příběhy z Vysočiny
Autor: Bureš, Miloslav

TRUTNOV, TADY JE KRAKONOŠOVO

MĚSTO KRUHOVÝCH OBJEZDŮ, BÁJNÉHO DRAKA A NEZAPOMENUTELNÝCH VÝHLEDŮ LEŽÍ JEN PÁR MINUT OD KRKONOŠ (VŽDYŤ JE TU TAKÉ KRAKONOŠ TAK TROCHU DOMA) A PÁR KILOMETRŮ OD SKALNÍHO MĚSTA V ADRŠPACHU. JE OBKLOPENO ZELENÍ, OPŘEDENO LEGENDAMI A K VIDĚNÍ JE TU DOKONCE I UFFO. NEČEKEJTE LÉTAJÍCÍ TALÍŘ, ALE MODERNÍ BUDOVU SPOLEČENSKÉHO CENTRA.

Po vládci nedalekých hor je tu pojmenováno náměstí i kašna v jeho středu. Víte, že Krakonoš není jediným ochráncem našich nejvyšších hor? Před chamtivými hledači pokladů a pytláky je také v různých podobách chrání pohanský bůh Rýbrcoul. Jeho příběh se dozvíte na Rýbrcoulově naučné stezce, která začíná u mateřské školy Na Struze a končí v městském parku s atraktivní vyhlídkou na město a Krkonoše. Má sedm zastávek s dřevěnými sochami od místních umělců a na jejím konci poznáte i postavu samotného Rýbrcoula.

V městském parku, kde najdete i příjemné altánky a přístřešky sloužící pro opečení buřtů či piknik nebo Fit stezku a dětské hřiště, končí i procházka „Je to na draka“. Jde vlastně o hru Geofun (potřebujete k ní chytrý telefon a staženou aplikaci Geofun), která začíná stylově v Dračí uličce a vede centrem města. Můžete ji spojit s další geofun trasou „Nepřítel bližší, než jsem si myslel“. Ta je určena spíše pro starší děti nebo zájemce o prusko-rakouskou válku. Této historické etapě se věnuje i naučná stezka „Po stopách války 1866 – Den bitvy u Trutnova 27.6.“. Její hlavní úsek má přibližně tři kilometry, vede hezkou přírodou a cestou se dozvíte spoustu informací. Zavede vás až k památníku generála Gablenze, který je zároveň rozhlednou.

O razbě falešných mincí na trutnovském hradě

Na počátku 16. století byli držiteli trutnovského hradu bratři Karel a Heřman ze Šumburka. Během jejich panování razili ve sklepeních hradní věže tři penězokazci falešné mince, a to malé měděné peníze s iniciálou W. Zřejmě se jednalo o padělky jednostranných haléřů českého krále Vladislava Jagellonského. Padělatelé, kterými byli jakýsi Kývač, Kadrman a Velký Polák, vařili mince ve smůle, aby jim dodali potřebný povrchový vzhled. Mimo to měli ještě tajnou skrýš v lese Království mezi Trutnovem a Dvorem Králové nad Labem, kde měli ukryto penězokazecké nářadí, jako razidla mincí, kotle atd.

O padělání mincí pravděpodobně věděl hejtman trutnovského hradu Jiří Javornický. Bratři ze Šumburka jej proto nechali ze strachu před prozrazením roku 1514 úkladně zavraždit. Když se v noci vracel z krčmy do hradu, přepadli ho najatí vrazi a rozsekali tak, že kusy jeho těla musely být odnášeny v neckách na paření prasat. Vrazi poté pod rouškou tmy zmizeli beze stopy. Padělatelé mincí zaslouženému trestu nakonec přeci jen neušli. Dne 16. října 1517 na den sv. Havla byli v Trutnově dopadeni a uvězněni v nejspodnější kobce Horní brány. Poté byli přikováni k vozu a odvezeni do Prahy, kde je stihl přísný trest v podobě upálení.

Zdroj: Muzeum Podkrkonoší v Trutnově

A ještě jeden vojenský cíl s rozhlednou – dělostřelecká tvrz Stachelberg – unikátní pevnostní areál z let 1935-38 ležící nad obcí Trutnov-Babí. Stojí u něj rozhledna Eliška a začíná naučná stezka „Opevněné Trutnovsko“, která vás provede po blízkých pevnostních objektech a umožní nádherné výhledy do krajiny.

Posledním tipem na výlet se vracíme do širšího centra města. Tzv. quest „Kde jsem byl doma“ je krátkou procházkou, ke které budete potřebovat pouze tužku a papír na zapisování tajenky. Trasa vede po méně navštěvovaných místech města se zajímavým příběhem a řešení tajenky vás dovede k cíli a pomůže otevřít poklad – drobnost na veřejně přístupném místě.

A kam v Trutnově k vodě? Buď do nově zrekonstruovaného koupaliště přímo ve městě nebo do nedalekého kempu Dolce, krásného přírodního prostředí s rekreační nádrží, travnatou pláží i zázemím pro sportovní vyžití.

KUJEBÁCKÉ VYSOKÉ MÝTO

MĚSTO ZALOŽENÉ PŘEMYSLEM OTAKAREM II. V ROCE 1262 SE PYŠNÍ BOHATOU HISTORIÍ, NEJVĚTŠÍM NÁMĚSTÍM ČTVERCOVÉHO TYPU (POJMENOVANÉM PO SVÉM ZAKLADATELI) A SLAVNOU AUTOMOBILOVOU TRADICÍ. VYSOKÉ MÝTO JE TAKÉ PRÁVEM NAZÝVÁNO „MĚSTEM BRAN A VĚŽÍ“, JE JIMI OPRAVDU POSETÉ.

Už při příjezdu z dálky upoutávají pozornost věže kostela sv. Vavřince, dominanty města s unikátním, čerstvě zrestaurovaným oltářním obrazem Nanebevzetí Panny Marie od Petra Brandla. Nejstarší starobylé věže vznikaly při založení města ve 13. století jako součást středověkého obranného systému a tři z nich stále centrum města „hlídají“. Patří mezi ně i Litomyšlská brána – vyhlášené fotogenické místo.

Než se vydáte poznávat město a jeho okolí, hodí se navštívit turistické informační centrum. Sídlí na náměstí v historickém domě bývalé radnice, jejímž hlavním poznávacím znamením je opět věž, nepřehlédnutelná díky nádherným ciferníkovým hodinám. Nejenže zde načerpáte inspiraci, ale využít můžete i dvou nových služeb. K dispozici je úschovna zavazadel, která umožňuje si v klidu a „nalehko“ užít pobyt ve městě a jeho malebném okolí. Ten si můžete navíc zpestřit půjčením koloběžky.

A kam se konkrétně vydat? Příjemnou procházkou (3 km) se spoustou informací je městský okruh, který vede prstencem městských parků kolem částí původního městského opevnění. Cortenové informační panely na sedmi zastaveních přibližují bohaté dějiny města, významné památky i význačné osobnosti. Vysoké Mýto je spjaté s automobilovou tradicí, o které se vše dozvíte v Muzeu českého karosářství. Souvisí s ní i dlouholetá výroba autobusů a také provoz areálu autodromu, který je dějištěm mnoha mezinárodních motoristických závodů. Nabízí ale i aktivity pro rodinné vyžití – k zapůjčení jsou zde motokáry pro děti i dospělé, v areálu je také dětské dopravní hřiště.

Kdo dává přednost klidným vycházkám do přírody, může se vypravit naučnou stezkou směrem na Vinice a do okolí Chobotu (9 km). Je doplněna dřevěnými informačními panely s informacemi o geniu loci jednotlivých zastavení i rostlinách a živočiších, které zde můžete spatřit. Na části stezky, která vede alejemi a přes vrch Vinice, je umístěno osm herních prvků. Mimochodem, na Vinicích se nachází lesní areál, jehož součástí jsou trailové tratě různé náročnosti, pumptrack, výběhové schody a venkovní tělocvična.

A na závěr trocha osvěžení v krásném prostředí poetické Tyršovy plovárny. Dochovaný původní ráz z roku 1933, velkorysá vodní plocha s neustálým průtokem a částečně písčitým dnem, tobogán, rodinná skluzavka i zázemí pro nejrůznější sporty – to zní prostě neodolatelně.

Proč se vysokomýtským říká "kujebáci"

Když čekali ve Vysokém Mýtě císaře Josefa II., stal se malér. Císař podle svého zvyku svou návštěvu o den posunul a Mejtští domnívajíce se, že z ní sejde, snědli připravené pstruhy. Pochutnali si, jak náleží! Ale nazítří se znenadání objevila vysoká návštěva, a co tedy dělat? Něco od včerejška po těch pstružích hodech přece jen zbylo, a to se předložilo císaři. Už dlouho prý mu pstruzi tak nechutnali jako toho dne v Mýtě! Ale tu jeden z pánů (snad radní nebo starosta) pravil: „Majestátnosti, včera ale byli připraveni pstruzi lepší.“. Jak na to reagoval císař, se přesně neví, většina pověstí praví, že se onoho pána zeptal, jak se jmenuje. „Kujeba“, zněla odpověď. Na to císař pravil: „Tak to jsme mi všichni pěkní kujebáci“. Od této události je Vysoké Mýto a okolí nazýváno „kujebinou“ a vysokomýtští „kujebáci“.

Zdroj: mesto.vysoke-myto.cz/kujebina

RECEPTY KRÁLOVSKÝCH CHUTÍ

Příležitost poznat jednotlivá města blíž, zase trošku z jiné stránky, přivonět k nim, ochutnat je, můžete i přes jejich tradiční recepty a speciality. I ty totiž leccos napoví o regionu, ze kterého pochází, o jeho historii i místních obyvatelích. Královská věnná města zalovila v pokladnicích svých kulinářských skvostů a vybrala pro vás něco z dobrot, které rozhodně stojí za ochutnání. A že je měst devět, máme tu devět osobitých receptů z těch nejrozmanitějších ingrediencí. Všechny najdete i na stránkách svazku vennamesta.cz. Vybírejte, vyzkoušejte a ochutnávejte.

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

BRAMBOROVÝ DORT

Brambory jíme snad každý den. Český jídelníček si bez nich ani neumíme představit, především v jejich slané úpravě. Přitom brambory jako potravinu vzali lidé v Čechách na milost téměř tři století po objevení Ameriky Christobalem Columbem, odkud se brambory dostaly do Evropy. Víte, že v 17. století jedli na francouzském královském dvoře brambory jako lahůdku ve sladké úpravě? Kdyby českým královnám upekli jejich dvorní kuchaři bramborový dort ze Dvora Králové, určitě by jim také „šmakoval“.

Žloutky s cukrem utřete do husté pěny, přidejte umleté ořechy a jemně strouhané oloupané brambory, uvařené ve slupce předešlý den. Do dobře promíchané směsi lehce zapracujte pevný sníh, ušlehaný se špetkou soli. Formu, dobře vymazanou a vysypanou strouhankou, naplňte těstem a pečte do růžova při mírnější teplotě. Korpus je velmi křehký, vyplatí se upéct ho den předem. Příčně ho rozkrojte, potřete džemem, popřípadě i pudinkovým máslovým krémem, povrch polijte citrónovou polevou a ozdobte ořechy. Nebo dort naplňte vanilkovým krémem, polijte čokoládou, ozdobte loupanými mandlemi a těsně před podáváním šlehačkou.

- 6 vajec
- 18 dkg pískového cukru
- 18 dkg jader vlašských
- nebo lískových ořechů
- 18 dkg brambor
- zavařenina a poleva
- ořechy či mandle na ozdobu

HRADEC KRÁLOVÉ

HRADECKÉ ČOKOLÁDOVÉ DORTÍČKY

Hradečtí měšťané měli, jak se patří mlsné jazýčky. To zajisté věděla i paní Anuše Kejřová, majitelka hradecké kuchařské školy, provozované už koncem 19. století. Vymyslela recept na miniaturní dortíčky, které by se nemusela stydět předložit ani „hradecké“ královně Elišce Rejčce (13. a 14. století), pokud by ovšem měly obě dámy šanci se setkat. Nechali jsme se inspirovat, a také naše minidortíky stojí za to!

Žloutky s tukem, cukrem a citrónovou kůrou utřete do zhoustnutí. Pak postupně po lžících přidávejte do žloutkového krému další ingredience – čokoládu, pevný sníh ušlehaný ze čtyř bílků spolu se špetkou soli a hrubou mouku. Těsto nalijte na dobře vymazaný a moukou vysypaný plech s vyššími okraji a upečte v mírně vyhřáté troubě. Z vychladlého plátu vykrajujte kroužkem malé dortíky, které potřete pikantní zavařeninou (šípkovou, angreštovou, rybízovou apod.) a nakonec polijte hustou čokoládovou polevou. Tu připravíte, když do kotlíku rozlámete tabulku tmavé čokolády na vaření, přidáte dvě lžíce rumu a kelímek šlehačky a za stálého míchání ohřejete ve vodní lázni. Do ještě vlažné polevy na povrchu dortíků urovnejte bílé mandličky. A ještě bonus navrch: těsto, které nám zbude po vykrájení dortíků, rozdrobte, zakropte rumem nebo griotkou a zředěnou pikantní zavařeninou, promíchejte a směs upěchujte do nádoby s rovným dnem, vyloženým pečicím papírem. Zatěžkejte, dejte vychladit a druhý den krájejte podlouhlé řezy a ozdobte je šlehačkou.

- 4 vejce
- 10 dkg másla
- 5 dkg rostlinného tuku
- 15 dkg moučkového cukru
- 15 dkg hrubé mouky
- 12 dkg strouhané čokolády
- lžička jemně strouhané citrónové kůry
- pikantní zavařenina
- loupané mandle
- na polevu: tmavá čokoláda
- 33% šlehačka
- rum

CHRUDIM

HORÁCKÝ KRUPIČNÍK

Od Chrudimi směrem na jih se nížina zvedá k úpatí Vysočiny, kraji chudému, kde na polích roste více kamení než chleba. Ještěže se tu daří bramborám! A jídel z brambor tu najdete bezpočet: chlupaté knedlíky, bramborové špalíčky, pekáčky, kucmoch, trpalky, zmrazky čili bramborák, bramborové placky se škvarky atd, atd... Ani paní králka Žofie Bavorská (15. stol.) by jistě nepohrdla voňavým krupičníkem, pokud by byl řádně omaštěný a ozdobený domácí klobáskou. Měla smůlu, v dobách její slávy neměli o bramborách ani potuchy.

Brambory moučného typu oloupejte, pokrájejte na kousky a vložte do mírně osolené vařící vody. Z měkkých brambor slijte vodu a hned do nich vmíchejte krupici. Zakryjte pokličkou a nechte krupici chvíli propařit. Do dobře rozmačkaných vychladlých brambor s krupicí vmíchejte prolisovaný česnek, pepř, majoránku, tři žloutky, na kostičky nakrájenou klobásku a vařený uzený bůček. Ochutnejte a dosolte podle potřeby. Z bílků ušlehejte tuhý sníh, což se nejlépe podaří s přidáním špetky soli. Sníh lehce vmíchejte do směsi a tu urovnejte do pekáčku nebo zapékací keramické misky, předem dobře vymazané sádlem. Povrch můžete ozdobit kolečky klobásy. Nechte zapéct dočervena. Podávejte se salátem z kysaného zelí nebo nakládanou červenou řepou.

- 50 dkg brambor varného typu C
- šálek krupice
- sůl podle chuti
- domácí klobása
- 15 dkg prorostlého uzeného boku
- sádlo na vymazání pekáčku
- 3 vejce
- pepř a majoránka
- česnek
- 15 dkg hrubé mouky

JAROMĚŘ

KRÁLOVNIN LOSOS V BALÍČKU

Povinností královského věnného města Jaroměře bývalo odvádět několikrát do roka lososy do královniny dvorní kuchyně. V tehdejších dobách se u nás lososům dařilo. Snad se v budoucnu podaří vyčistit české řeky natolik, že se k nám tato ryba, která vždy kralovala slavnostním tabulím, ve větší míře vrátí. Jemná úprava růžového lososího masíčka na másle v tzv. papilotě je totiž famózní!

Z pečicího papíru nastříhejte obdélníky cca 50 × 30 cm. Přehněte na polovinu a tu potřete máslem kromě asi pěticentimetrových okrajů. Očištěné mrkve povařte 5 minut ve slané vodě a pak je nakrájejte na tenká kolečka. Domácí tenké nudličky uvařte do měkka v osolené vodě, nechte dobře okapat a promíchejte s mrkví, pepřem, trochou soli, částí drobně pokrájených jarních cibulek a šálkem husté smetany. Tuto směs rozdělte na čtyři papírové obdélníky a navrch položte po jednom plátku dobře osoleného lososa, pokapaného citrónovou šťávou. Rybu posypte zbytkem cibulky, sekaným čerstvým koprem, řeřichou, popř. petrželkou a obložte tenkými lístky másla. Celek zalijte lžící vína a papír postupným přehýbáním okrajů pevně uzavřete na kapsičku. Balíčky srovnejte na plech s vyššími okraji a dejte péct na 15 minut do trouby vyhřáté na 180 °C. Nechte rybu ještě 5 minut dojít v balíčku, který pak otevřete a celý obsah opatrně sesuňte na nahřátý talíř. Lososa ozdobte petrželkou, snítkou kopru a dílkem citronu. Můžete ale servírovat zavřenou papilotu na nahřátém talíři a dopřát strávníkovi požitek z vůní po otevření balíčku.

- 4 filety z čerstvého lososa cca po 20 dkg
- sůl a citrónová šťáva
- 3 dkg másla
- 4 mrkve
- 20 dkg domácích vaječných nudlí
- šálek husté smetany
- svazek jarních cibulek
- sůl, pepř, sekaný kopr, petrželka a řeřicha
- sklenka bílého suchého vína
- snítky kopru a dílky citronu na ozdobu

MĚLNÍK

PODŘIPSKÉ KARÁSKY

Žírný zlatý pruh země české rodí vinnou révu, ovoce, řepu, zeleninu a hlavně kvalitní pšenici. A tak si zdejší venkované, měšťané mělničtí, ale i královští dvořané dopřávali nejrůznější varianty pečiva z bílé mouky. Pekly se oblíbené kulaté nebo vázané koláče, báby neboli kynuté bábovky, sladké calty, smažily se koblihy a boží milosti. K bílému kafíčku se dobře hodil jednoduchý makovaný karásek. To není ryba, nýbrž sladká pletenka, houstička.

Mouky prosijte do mísy, udělejte důlek a do něj rozdrobte kvasnice. Posypte je cukrem a zalijte trochou vlažného mléka. Počkejte, až vzejde kvásek, a teprve potom přidejte všechny ostatní ingredience. Zadělejte teplým mlékem na vláčné, ale nikoliv řídké těsto. Promíchejte v míse, pak vyklopte na vál a propracujte dobře rukama. Kouli těsta poprašte moukou, vraťte do mísy, zakryjte utěrkou a nechte asi hodinu kynout. Z vykynutého těsta vyválejte asi na prst silné válečky 15 cm dlouhé a vždy ze tří válečků splétejte copánky karásky. Srovnejte s patřičnými odstupy na pečicí papír a ještě půl hodiny nechte dokynout. Pletenky potřete rozšlehaným vajíčkem nebo bílkem, posypte nemletým mákem a dejte péct zpočátku na 180 °C, po pěti minutách zmírněte teplotu na 170 °C a dopečte dozlatova. Zkuste k nim uvařit kávu našich prababiček, žitovku neboli meltu s horkým mlékem...

- 35 dkg hladké mouky
- 35 dkg polohrubé mouky
- 10 dkg ohřátého tuku
- 7 dkg cukru a 1 sáček vanilk. cukru
- 2 žloutky
- 4 dkg droždí
- lžička citrónové kůry
- lžíce rumu
- špetka mletého anýzu a fenyklu
- teplé mléko podle potřeby
- špetka soli
- mák na posypání
- 15 dkg hrubé mouky

NOVÝ BYDŽOV

PECIVÁLKY

Na Novobydžovsku bývaly na Štědrý den tradičním pokrmem peciválky, jinde nazývané peřinky, jinde zas chlupaté buchty nebo vořechy. Peciválky se mohly upéct předem, pak jen rozpéct, omočit v sirobu a obalit strouhaným perníkem. V dnešních časech už je opravdu raritou, pokud někdo doma vaří sirob z řepy cukrovky. Pokud nevíte, kde vzít řepu cukrovku nebo nemáte čas vařit pravý sirob, můžete ho nahradit medem ohřátým ve vodní lázni, smíchaným s přepuštěným máslem. Se sirobem nebo medem peciválky chutnají královsky.

Na náplň: umletý mák povařený v mléce, oslazený, s rozinkami, citrónovou kůrou, vanilkou, lžičkou másla, popř. ořechy nebo nasekanými mandlemi. Na obalování: Řepný sirob nebo teplý med, promíchané s přeškvařeným máslem a nastrouhaný perník (nejlépe rumové perníčky). Do hrníčku rozdrobte kvasnice, zasypte je trochou cukru, rozmíchejte a zalijte vlažným mlékem. Přidejte dvě lžíce mouky a nechte vzejít kvásek. Ten vlijte do mouky, přidejte vlažné máslo, trochu soli

a zbytek cukru. Vlažným mlékem zadělejte pružné vláčné těsto a nechte pod utěrkou vykynout. Pak těsto vyválejte na silnější plát, rádlem pokrájejte na čtverečky, do každého dejte lžičku prochladlé makové náplně a uzavřete do kulatých buchtiček. Rovnejte je na máslem potřený plech s vyšším okrajem, nechte ještě chvíli vykynout a pak upečte dozlatova. Vlažné peciválky namáčejte ve směsi teplého sirobu s přepuštěným máslem nebo ohřátého medu s máslem a obalujte ve strouhaném perníku. Pokud budete chystat peciválky den nebo dva předem, stačí je srovnat na plech, dát na chvilku rozpéct a pak postupovat jako u čerstvých.

- 1 kg polohrubé mouky
- 15 dkg cukru
- 1 sáček vanilkového cukru
- 20 dkg másla
- 5 dkg kvasnic
- špetka soli
- asi 3dl vlažného mléka

POLIČKA

SVOJANOVSKÁ JÁTRA S BRAMBORÁČKY

Maso, zvěřinu a vnitřnosti upravované s nejrůznějšími jíchami, tedy omáčkami, uměli připravovat už ve středověku. Naši dávní předkové si libovali v úpravách masa na sladko s vínem, medem, rozinkami a množstvím rozličného koření a bylin. Na starobylém hradu Svojanově můžete i v dnešních časech ochutnat voňavá játra, specialitu hradního kuchaře, která si těmi historickými královskými krměmi nezadá. Sladká rozhodně nejsou a určitě by chutnala i středověkým rytířům nebo švédským žoldnéřům, obléhajícím za třicetileté války hrad Svojanov.

Předem připravte přílohu malé bramboráčky. Čtyři středně velké oloupané syrové brambory nahrubo nastrouhejte, přidejte lžíci horkého mléka, hrstku hladké mouky, sůl, majoránku, lžíci sádla nebo rozpečené slaninky, vejce, špetku majoránky a dva prolisované stroužky česneku. Dobře promíchejte a na lívanečníku opékejte na rozpáleném sádle nebo oleji malé bramboráčky. Uchovejte je v teple a připravujte játra. Očištěná, omytá a osušená vepřová játra nakrájejte na plátky asi na prst silné. Rozpalte olej a opékejte krátce po obou stranách. Přidejte na tenké kroužky pokrájenou cibuli a drobně nasekaný česnek a ještě chvilku restujte. Pak podlijte červeným vínem a krátce poduste. Játra by měla uprostřed zůstat růžová. Nakonec plátky posypte paprikou a pepřem a těsně před podáváním osolte.

- 15 dkg odblaněných vepřových jater
- 2 lžíce oleje nebo sádla
- 2 cibule
- 1 stroužek česneku
- 1 lžičku červené lahůdkové papriky
- špetku hrubě mletého černého pepře
- nebo chilli papričky
- půl deci červeného suchého vína
- sůl podle chuti

TRUTNOV

TRUTNOVSKÉ ŠVESTKOVÉ BUCHTY

Podkrkonošská kuchyně je prostá, ale vynalézavá a chutná. Využívá místních darů brambor, hub, zelí a také sezónního ovoce, například borůvek nebo švestek. Na buchtách se švestkami si pochutnávali nejen v chalupách, ale i na statku. Panská kuchařka Anastázie Horňáková kdysi povýšila švestkové buchty na božskou manu. Jak? Prostě do každé buchty přidala kousek čokolády. Prý aby ji pán neplísnil, že jsou švestky v buchtách kyselé.

Z kvasnic, hrstky mouky, cukru a teplého mléka udělejte kvásek. Až vzejde, vlijte ho do mísy k mouce a přidejte další uvedené ingredience. Vlažným mlékem zadělejte hladké těsto a nechte na teplém místě dobře vykynout. Z těsta vyválejte plát a rádýlkem pokrájejte na čtverce velké jako dlaň. Na každý čtverec dejte vypeckovanou švestku, lžičku cukru, špetku skořice a dílek tmavé čokolády. Buchtu dobře uzavřete a vložte do ohřátého másla na pekáč. Buchty rovnejte a promazáveje pomocí mašlovačky máslem, aby se při pečení neslepily. Pečte asi půl hodiny při teplotě 180 °C. Po upečení potřete povrch teplým máslem, po vychladnutí buchty vyklopte na vál a pocukrujte jemným vanilkovým cukrem. Z tohoto množství pořídíte asi 20 buchet.

- 25 dkg hladké mouky
- 25 dkg polohrubé mouky
- 4 lžíce cukru krupice
- 1 vejce a 1 žloutek
- 7 dkg ohřátého másla
  + máslo na pekáč a na potření
- 4 dkg kvasnic
- náplň: švestky, tabulka čokolády, skořice a cukr

VYSOKÉ MÝTO

DUHOVÝ PSTRUH Z LOUČNÉ

V říčce Loučné se odnepaměti lovili pstruzi. Pro jejich lahodné a jemné maso je kuchaři jistě chystali i na stůl českých královen. Ryby vůbec bývaly spíše pokrmem šlechty a bohatých měšťanů, prostému lidu byly většinou nedostupné. Možná si venkované občas přece nějakou rybku upytlačili... Na Loučnou jezdil lovit i vášnivý rybář Jan Werich, jehož rybářský prut dodnes visí na stěně Mlýna Jangelce. Ochutnejte pstruha připraveného jednoduše a přitom skvěle podle receptu René Grima.

Dva pěkné filety z pstruha duháka nebo sivena dobře nasolte, trochu opepřete čerstvě mletým pepřem, popřípadě posypte vaším oblíbeným kořením, pokapejte citrónovou šťávou a olivovým olejem, obložte čerstvou bazalkou a rozmarýnem, a dejte odležet do chladna na 6 hodin. Pak zprudka a rychle opečte na grilu nebo na dobře rozpálené pánvi. Podávejte s vařenými bramborami, rozmačkanými a promíchanými s trochou husté smetany. Pstruha ozdobte kolečkem citrónu a snítkou rozmarýnu a k němu uchystejte letní salát s balsamikem a citrónovým olejem.

- duhový pstruh nebo siven
- sůl, pepř, koření
- čerstvý rozmarýn a bazalka
- citrónová nebo limetková šťáva
- olivový olej, popřípadě tuk na pánev
- citrón a rozmarýn na ozdobu
- přílohové brambory a šlehačka 33 %

SOUTĚŽTE S VĚNNÝMI MĚSTY

Na webu vennamesta.cz si můžete s věnnými městy zasoutěžit o rozmanité dárky z jednotlivých měst. Naleznete tam také odpovědi na všech devět otázek, které se ptají na zvony ve věžích nejvýznamnějších památek věnných měst.

JAKÁ JMÉNA NESOU ZVONY VE VĚŽÍCH NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH PAMÁTEK KRÁLOVSKÝCH VĚNNÝCH MĚST?

1) Ve Dvoře Králové nad Labem, v klenuté kobce kostelní věže kostela sv. Jana Křtitele, byl nalezen Václavem Hankou a kaplanem Ignácem Borčem Rukopis královédvorský. Ve věži kostela jsou umístěny tři zvony. Jaké je jméno nejmladšího z roku 1540?

- zvon Slunečník
- zvon Poledník
- zvon Dominikal

2) V Hradci Králové je zvon, třetí největší v České republice, ukrytý v útrobách Bílé věže. Kromě něj zde naleznete také unikátní skleněný model Bílé věže a původní hodinový stroj z 19. století.

- zvon Augustin
- zvon Leopold
- zvon Michael

3) V Chrudimi je gotický zvon součástí věže kostela Nanebevzetí Panny Marie, kde lze vidět zázračný obraz sv. Salvátora.

- zvon sv. Vojtěch
- zvon sv. Augustin
- zvon sv. Dominik

4) V Jaroměři je zvon umístěn ve věži trojlodního gotického Chrámu sv. Mikuláše, v jehož sklepení se nachází krypta s mumiemi.

- zvon Jaroslávek
- zvon Boleslávek
- zvon Bohoušek

5) V Mělníku je tento největší zvon součástí gotické věže kostela sv. Petra a Pavla, v kryptě se nachází jedna z nejzajímavějších kostnic v Čechách, jejíž vzhled je dílem profesora Jindřicha Matiegky, zakladatele československé antropologie.

- zvon sv. Václava a Ludmily
- zvon sv. Vavřince a Barbory
- zvon sv. Petra a Pavla

6) V Novém Bydžově zdobí věž gotického kostela sv. Vavřince společně s tímto zvonem ještě další dva – nejstarší Václav (1507) a nejmladší Vavřinec (1999).

- zvon Madian
- zvon Marian
- zvon Median

7) V Poličce se ve věži kostela sv. Jakuba kromě zvonu nachází také rodná světnička hudebního skladatele Bohuslava Martinů, který zde prožil i část svého dětství.

- zvon hudebních skladatelů
- zvon českých sportovců
- zvon českých patronů a ochránců

8) Ve věži trutnovského kostela Narození Panny Marie, klasicistní novostavby s pozdně barokními prvky, je od roku 1991 zavěšeno 5 zvonů. Jak se jmenuje největší z nich o váze 850 kg?

- zvon Václav
- zvon Marie
- zvon Ludmila

9) Ve Vysokém Mýtě je tento zvon umístěn v jižní věži chrámu sv. Vavřince, jehož interiér pokrývá unikátní secesní fresková výzdoba a zdobí jej barokní oltářní obraz Nanebevzetí panny Marie od Petra Brandla, největší malířův obraz v českých zemích.

- zvon sv. Vavřinec
- zvon sv. Ludmila
- zvon sv. Jiří

SOUTĚŽ PROBÍHÁ od 1. 6. 2021 do 30. 9. 2021 a když zodpovíte správně všech devět otázek, zařadíte se do slosování o ceny. Slosování proběhne celkem 4x, vždy po ukončení kalendářního měsíce. Výherci budou zveřejněni vždy do 14 dnů od ukončení kalendářního měsíce na webu vennamesta.cz. Jeden soutěžící může soutěžit jen jednou v průběhu celé doby konání soutěže.

O CO SOUTĚŽÍME?

· balíček z Mělníka: hrníček, nákrčník a kniha · multifunkční šátek a cyklopřívěšek na klíče z Chrudimi · čokoláda z Poličky · vstupenky na Bílou věž v Hradci Králové · balíček z Hradce Králové: deka, taška a čistítko na brýle · balíček z Jaroměře: čokoláda, set na víno, sešit a psací potřeby · balíček z Trutnova: plecháček, ručník, lékárnička, karty na mariáš · vstupenka do pevnosti Stachelberg u Trutnova · balíček hrnečků na kávu z Nového Bydžova · kniha Dvůr Králové nad Labem ve fotografii · balíček ze Dvora Králové nad Labem: čokoláda, trubičky a ručník · rodinná vstupenka do expozic Regionálního muzea Vysoké Mýto (Regionální muzeum, Barokní areál Vraclav, Muzeum českého karosářství) · hrneček, outdoorová lampička z Vysokého Mýta

vennamesta.cz

INFOCENTRA KRÁLOVSKÝCH VĚNNÝCH MĚST

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

Městské informační centrum
Švehlova 400
544 17 Dvůr Králové nad Labem
tel./fax: +420 730 182 895
e-mail: info@mudk.cz
www.dvurkralove.cz

HRADEC KRÁLOVÉ

Turistické informační centrum
Eliščino nábřeží 626
500 03 Hradec Králové
tel.: +420 727 827 947
email: info@hkinfo.cz
www.hkinfo.cz

CHRUDIM

Turistické informační centrum
Resselovo náměstí 1
537 01 Chrudim I
tel.: +420 469 657 821
+420 773 993 333
e-mail: info@chrudim-city.cz
www.chrudim.eu
www.chrudimsky.navstevnik.cz

JAROMĚŘ

Turistické informační centrum
nám. Československé armády 16
551 01 Jaroměř
tel.: +420 491 847 220
e-mail: info@jaromer-josefov.cz
www.jaromer-josefov.cz

MĚLNÍK

Turistické informační centrum
Legionářů 51
276 01 Mělník
tel.: +420 315 627 503
e-mail: infocentrum@mekuc.cz
www.melnik.info
www.mekuc.cz

NOVÝ BYDŽOV

Město Nový Bydžov
Masarykovo náměstí 1
504 01 Nový Bydžov
tel.: +420 495 703 911
e-mail: mesto@novybydzov.cz
www.novybydzov.cz

POLIČKA

Informační centrum Polička
Palackého nám. 160
572 01 Polička
tel.: +420 461 724 326
e-mail: info@ic.policka.org
www.ic.policka.org
www.policka.org

TRUTNOV

Turistické informační centrum
Krakonošovo nám. 72
541 01 Trutnov
tel./fax: +420 499 818 245
e-mail: info@ictrutnov.cz
www.trutnov.cz
www.ictrutnov.cz

VYSOKÉ MÝTO

Informační centrum
nám. Přemysla Otakara II. 96
566 01 Vysoké Mýto
tel.: +420 465 466 112
e-mail: infocentrum@vysoke-myto.cz
www.vysoke-myto.cz
infocentrum.vysoke-myto.cz

TURISTICKÉ VIZITKY PRO CESTOVATELE

Při cestování po královských věnných městech můžete v každém informačním centru zakoupit turistickou vizitku a postupně nasbírat celou devítičlennou sérii.

Na věrné cestovatele čeká v informačních centrech také bonusová nálepka. Za návštěvu 3 věnných měst získáte nálepku s bronzovou korunkou, za návštěvu 6 věnných měst získáte nálepku se stříbrnou korunkou a za návštěvu všech 9 věnných měst získáte nálepku se zlatou korunkou. Pro získání bonusových nálepek ukažte obsluze svůj turistický deník s nalepenými vizitkami královských věnných měst.

Vydal: Královská věnná města, dobrovolný svazek obcí, www.vennamesta.cz • Rok vydání: 2021 • Foto: archiv svazku obcí Královská věnná města, archiv destinační společnosti Českomoravské pomezí • Redakční zpracování: Martina Kobzová • Design: Pavlína Teichmanová • Tisk: fronte s.r.o. • Změna údajů vyhrazena. • Informace jsou platné ke dni redakční uzávěrky 14. 5. 2021